

YOSHLAR SIYOSATINI O'QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK YONDASHUVLARNING AHAMIYATI

Abzalxonov Alisher Abdixamid o'g'li

*Andijon olimpiya va paralimpiya sport turlariga
tayyorlash markazining ma'naviy va ma'rifiy
ishlar bo'yicha direktor o'rinbosari*

Annotatsiya. Maqolada O'zbekiston oliy ta'lim tizimida "Yoshlar siyosati" fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlarning roli va ahamiyati yoritilgan. Tadqiqotda interfaol, innovatsion va kompetensiyaviy metodlardan foydalanish yoshlarning ijtimoiy faolligini, mustaqil fikrlashini hamda fuqarolik ongini rivojlantirishi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar. Yoshlar siyosati, zamonaviy pedagogik yondashuv, innovatsion ta'lim, interfaol metodlar, kompetensiyaviy yondashuv, axborot-kommunikatsion texnologiyalar, fuqarolik faolligi, vatanparvarlik, yoshlar ta'limi, ijtimoiy mas'uliyat.

Zamonaviy jamiyat taraqqiyotida yoshlar masalasi strategik ahamiyat kasb etadi. Chunki yoshlar – har qanday davlatning ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy rivojlanishining tayanchi, uning ertangi kuni va istiqbolidir. Globallashuv, axborot texnologiyalarining tez sur'atlarda rivojlanishi, ijtimoiy tarmoqlar va raqamli madaniyatning keng tarqalishi yoshlar tafakkuri, dunyoqarashi va qadriyatlariga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Shu boisdan, yoshlar siyosatini chuqur o'rganish, uni ta'lim jarayoniga kiritish, yoshlar bilan ishlashning innovatsion shakl va metodlarini ishlab chiqish bugungi kunda dolzarb masalalardan biri sanaladi. O'zbekiston Respublikasida yoshlar siyosatini amalga oshirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lib, u "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonun, Prezident farmonlari hamda hukumat qarorlarida o'z ifodasini topgan. Bu esa yoshlar bilan ishlashning ilmiy-nazariy asoslarini chuqur o'rganish, uni pedagogik amaliyotda tatbiq etish zaruratini yuzaga keltiradi.

"Yoshlar siyosati" tushunchasi keng ma'noda davlat va jamiyat tomonidan yosh avlodni har tomonlama rivojlantirish, ularning ijtimoiy faolligini oshirish, huquq va manfaatlarini himoya qilishga qaratilgan tizimli chora-tadbirlar majmuasini anglatadi. Ilmiy nuqtayi nazardan, yoshlar siyosati – bu ijtimoiy siyosatning muhim tarkibiy qismi bo'lib, u yoshlarning ta'lim, mehnat, madaniyat, sog'lom turmush tarzi, siyosiy ishtirok va fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishga qaratilgan strategik yo'nalish hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasining "Yoshlar siyosati to'g'risida"gi Qonunida qayd etilganidek, davlat yoshlarning huquq va manfaatlarini ta'minlash, ularni zamonaviy bilim va ko'nikmalar bilan qurollantirish, ijodiy va intellektual salohiyatini ro'yobga

chiqarish uchun shart-sharoitlar yaratishga mas'uldir. Demak, yoshlar siyosati faqat ma'lum bir soha faoliyatini emas, balki jamiyatning ijtimoiy-madaniy, ma'naviy, iqtisodiy va siyosiy hayotidagi barcha jarayonlarni o'zaro bog'liq holda qamrab oladi.

Shu jihatdan, yoshlar siyosatini o'qitish nafaqat nazariy bilimlarni yetkazish, balki yoshlarning fuqarolik ongini, ijtimoiy mas'uliyatini va vatanparvarlik tuyg'usini shakllantirishga ham xizmat qiladi.

Yoshlar siyosati har qanday demokratik jamiyatda davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Chunki yosh avlod mamlakatning kelajagini belgilovchi asosiy kuch bo'lib, ularning faolligi, bilim darajasi va dunyoqarashi davlat taraqqiyotining mezonidir.

O'zbekiston tajribasida yoshlar siyosati mustaqillik yillaridan boshlab bosqichma-bosqich rivojlanib keldi. Uning dastlabki bosqichi (1991-2000-yillar)da yoshlarning ijtimoiy himoyasini ta'minlash, ularni bandlik va ta'lim bilan qamrab olishga alohida e'tibor qaratildi. Ikkinchi bosqich (2000-2016-yillar)da "Kamolot" yoshlar ijtimoiy harakati faoliyati orqali yoshlarning ijtimoiy-siyosiy hayotdagi ishtiroki kengaydi. Uchinchi bosqich (2017-yildan hozirgacha) esa Prezident Sh.M. Mirziyoyev rahbarligida yoshlar siyosatini tubdan yangilash, "Yoshlar – kelajagimiz" dasturi, "Yoshlar parlamenti" va "Yoshlar ishlari agentligi" kabi institutlar tashkil etilishi bilan xarakterlanadi.

Bu davrda yoshlar siyosati davlat boshqaruvining alohida yo'nalishiga aylandi, yoshlar manfaatlari har bir sohada – ta'lim, bandlik, tadbirkorlik, madaniyat va innovatsiyada ustuvor o'ringa ega bo'ldi.

Yoshlar bilan ishlash pedagogik faoliyatning murakkab va mas'uliyatli yo'nalishlaridan biridir. Chunki bu jarayon shaxsning shakllanish bosqichiga, uning individual psixologik xususiyatlariga va ijtimoiy muhitga bevosita bog'liqdir.

Pedagogik nuqtayi nazardan, yoshlar bilan ishlashda quyidagi tamoyillar muhim hisoblanadi:

- **Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv** – har bir yoshning individual ehtiyoji, qiziqishi va imkoniyatlarini hisobga olish;
- **Faollik va mustaqillikni qo'llab-quvvatlash** – yoshlarni tashabbus ko'rsatishga, muammolarni mustaqil hal etishga rag'batlantirish;
- **Dialogik muloqot** – o'qituvchi va yosh o'quvchi o'rtasida teng huquqli hamkorlik asosida fikr almashish;
- **Ijtimoiylashuv jarayonini boshqarish** – yoshlarni jamiyat hayotiga faol integratsiyalashuviga sharoit yaratish.

Psixologik jihatdan esa yoshlar davri inson shaxsining eng faol o'sish bosqichi bo'lib, unda mustaqil fikrlash, o'zligini anglash, qadriyatlar tizimini shakllantirish jarayoni kechadi. Shu sababli, yoshlar bilan ishlashda ularning ruhiy holatini, motivatsiya darajasini, ijtimoiy identifikatsiya jarayonlarini chuqur tushunish muhimdir.

Ta'lim jarayonida "Yoshlar siyosati" fanini o'rganishning bosh maqsadi – yosh avlodda ijtimoiy mas'uliyat, fuqarolik ong va milliy g'ururni shakllantirish, ularni davlat siyosati jarayonlarida faol ishtirok etishga tayyorlashdan iboratdir.

Fanni o'rganish jarayonida quyidagi vazifalar amalga oshiriladi:

- yoshlar siyosatining nazariy asoslarini o'zlashtirish;
- yoshlarning huquqiy, siyosiy va iqtisodiy savodxonligini oshirish;
- yoshlar bilan ishlashda zamonaviy pedagogik va psixologik yondashuvlarni qo'llashni o'rganish;
- fuqarolik jamiyati institutlari faoliyatida yoshlarning o'rnini tahlil qilish;
- yoshlar siyosatini amalga oshirishda ta'lim tizimining rolini aniqlash.

Bu fan nafaqat nazariy bilim beradi, balki yoshlarni ijtimoiy loyihalarda, volontyorlik harakatlarida, mahalliy tashabbuslarda faol ishtirok etishga ruhlantiradi. Shu tariqa, yoshlar siyosatini o'qitish – shaxsni ijtimoiylashtirish, milliy g'oya va umuminsoniy qadriyatlar asosida tarbiyalashning muhim omilidir.

Bugungi kunda ta'lim tizimida inson kapitalini shakllantirish, raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlash va shaxsning ijodiy salohiyatini rivojlantirish dolzarb vazifalardan biridir. Shu bois zamonaviy pedagogika an'anaviy o'qitish shakllaridan innovatsion, kompetensiyaviy va interfaol yondashuvlarga o'tmoqda.

Pedagogik yondashuv – bu o'qituvchi faoliyatining nazariy-metodologik yo'nalishi bo'lib, u ta'lim jarayonining maqsadi, mazmuni, shakli va metodlarini belgilab beradi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar insonparvarlik g'oyalariga, shaxsning ijtimoiy tajribasini mustaqil egallashiga, bilimlarni amaliyotda qo'llay olishiga asoslanadi.

Ushbu yondashuvlarning nazariy asoslarini L.S. Vygotskiy, J. Piaje, D. Dyui, A. Leontev, B. Bloom, J. Bruner kabi pedagog va psixolog olimlarning tadqiqotlari tashkil etadi. Ularning fikriga ko'ra, ta'lim jarayonining markazida o'quvchi shaxsining faol kognitiv (bilish) faoliyati turadi va o'qituvchi bu jarayonni boshqaruvchi, yo'naltiruvchi sifatida ishtirok etadi.

Shunday qilib, zamonaviy pedagogik yondashuvlarning mohiyati – ta'limni shaxsga yo'naltirish, mustaqil fikrlashni shakllantirish, ijodkorlikni qo'llab-quvvatlash va ijtimoiy faollikni oshirishdan iboratdir.

Kompetensiyaviy yondashuv – ta'lim jarayonida o'quvchilarda nazariy bilim emas, balki amaliy ko'nikma va hayotiy kompetensiyalarni shakllantirishga qaratilgan yondashuvdir. Bu yondashuv shaxsning mustaqil fikrlash, tahlil qilish, muammolarni hal etish, muloqot qilish va jamoada ishlash qobiliyatlarini rivojlantiradi. Yoshlar siyosatini o'qitishda bu yondashuv ijtimoiy, fuqarolik, kommunikativ va axloqiy kompetensiyalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv – ta'lim jarayonida o'quvchi (yosh)ning individual imkoniyatlari, ehtiyojlari, qiziqishlari va psixologik holatini inobatga olishga asoslanadi. O'qituvchi bu yondashuvda bilim manbai emas, balki o'quv

jarayonining hamkori sifatida faoliyat yuritadi. Yoshlar siyosatini o'qitishda bu yondashuv yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirish, ularni demokratik qadriyatlar ruhida tarbiyalashga xizmat qiladi.

Innovatsion yondashuv – ta'limda yangi texnologiyalar, metodlar, interaktiv vositalar va zamonaviy o'qitish shakllarini joriy etishga asoslanadi. Bu yondashuv ta'lim samaradorligini oshirish, o'quvchilarda ijodiy tafakkur va yangilikka intilish sifatlarini shakllantiradi. Yoshlar siyosati fanida innovatsion yondashuv yoshlarni ijtimoiy loyihalar, startaplar, volontyorlik faoliyatlariga jalb etishda muhim ahamiyatga ega.

Interfaol yondashuv – o'quv jarayonida ishtirokchilar o'rtasida faol muloqot, fikr almashish va hamkorlik asosida o'rganishni nazarda tutadi. “Aqliy hujum”, “Debat”, “Klaster”, “Bumerang” kabi interfaol metodlar yoshlarning faolligini oshiradi, ularni ijtimoiy muammolarni birgalikda hal etishga o'rgatadi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonini samarali tashkil etish, o'quvchilarni faol ishtirokchi sifatida jalb etish imkonini beradi. Ayniqsa, yoshlar siyosati fanini o'qitishda quyidagi metodlarning roli alohida ahamiyatga ega:

- **Klaster metodi** – muayyan mavzu bo'yicha asosiy tushunchalarni tizimlashtirish, ularning o'zaro aloqasini aniqlashga xizmat qiladi. Bu metod yoshlarni tahliliy fikrlashga o'rgatadi.

- **“Aqliy hujum”** – muammoni hal etish uchun birgalikda turli g'oyalarni ilgari surish orqali ijodiy fikrlashni rivojlantiradi. Yoshlar siyosatidagi dolzarb masalalarni muhokama qilishda juda samarali.

- **“Blits so'rov”** – qisqa savol-javoblar orqali o'quvchilarning fikrini aniqlash va refleksiya jarayonini tashkil etish imkonini beradi.

- **Loyiha metodi** – o'quvchilarga amaliy muammolarni mustaqil hal qilish, tadqiqot olib borish, natijani taqdim etish imkonini beradi. Masalan, “Yoshlar ijtimoiy loyihalarini ishlab chiqish” kabi mashg'ulotlarda qo'llaniladi.

- **Muammoli o'qitish** – o'quvchilarda mustaqil izlanish, muammoni tahlil qilish, yechimni asoslash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bu metod yoshlarni ijtimoiy-siyosiy jarayonlarda faol pozitsiya egallashga undaydi.

Ushbu texnologiyalar o'quvchi shaxsining intellektual, axloqiy va ijtimoiy rivojlanishiga xizmat qiladi, ta'limni faollashtiradi hamda yoshlarni real hayotiy vaziyatlarga tayyorlaydi.

Axborot-kommunikatsion texnologiyalar (AKT) bugungi kunda ta'lim tizimining ajralmas tarkibiy qismiga aylangan. Zamonaviy raqamli muhit sharoitida AKTdan foydalanish o'quvchilarga keng axborot manbalariga erkin kirish, mustaqil izlanish olib borish, o'rganilgan ma'lumotlarni tahlil qilish hamda o'z bilim natijalarini taqdim etish imkoniyatini yaratadi. Shu boisdan, ta'lim jarayonida AKTdan samarali foydalanish o'qitishning sifati va samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Yoshlar siyosatini o'qitish jarayonida axborot texnologiyalarining o'rni yanada ahamiyatli bo'lib, ular o'quvchilarni ijtimoiy faollikka, tanqidiy va ijodiy fikrlashga yo'naltiradi. AKTdan foydalanish bu yo'nalishda quyidagi imkoniyatlarni ta'minlaydi:

Birinchidan, virtual darslar va onlayn platformalar (Google Classroom, Moodle, Edmodo va boshqalar) orqali masofaviy ta'limni samarali tashkil etish, o'quvchilar bilan doimiy muloqotni saqlab turish hamda o'quv jarayonini moslashuvchan shaklda olib borish imkonini beradi.

Ikkinchidan, multimedia vositalaridan foydalanish o'quvchilarning mavzuga qiziqishini oshiradi, vizual idrok orqali murakkab tushunchalarni oson o'zlashtirish imkonini yaratadi. Video materiallar, grafik tasvirlar va animatsiyalar yoshlar siyosatiga oid mavzularni yanada jonli va tushunarli tarzda yoritadi.

Uchinchidan, ijtimoiy tarmoqlar va raqamli forumlar yoshlar o'rtasida fikr almashish, onlayn debatlar o'tkazish va dolzarb ijtimoiy muhokamalarda faol ishtirok etish uchun qulay muhit yaratadi. Bu jarayon yoshlarning kommunikativ kompetensiyalarini, siyosiy savodxonligini va ijtimoiy pozitsiyasini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

To'rtinchidan, elektron ta'lim resurslari – interaktiv testlar, video darslar, elektron taqdimotlar, virtual kutubxonalar va o'quv simulyatorlaridan foydalanish orqali bilimlarni mustahkamlash va nazorat qilish samaradorligi oshadi.

Beshinchidan, sun'iy intellekt (AI) va raqamli tahlil vositalari yordamida o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini avtomatik tahlil qilish, o'qituvchiga individual tavsiyalar shakllantirish imkonini beradi. Bu esa o'quvchilarning individual yondashuv asosida o'rganishini qo'llab-quvvatlaydi.

Umuman olganda, AKTdan samarali foydalanish yoshlarning raqamli savodxonligini oshiradi, ularni global axborot maydonida faol ishtirok etishga tayyorlaydi, shuningdek, yoshlar siyosatini zamonaviy, interaktiv va innovatsion kontekstda o'rganish imkonini beradi. Shu orqali ta'lim jarayoni nafaqat bilim berish vositasiga, balki yoshlarni ijtimoiy faol, ongli va mas'uliyatli fuqaro sifatida shakllantirishga xizmat qiluvchi mexanizmga aylanadi.

Zamonaviy ta'lim jarayonida yoshlar siyosatini o'qitish samaradorligini oshirish uchun innovatsion pedagogik metodlardan keng foydalanish zarur. Innovatsion metodlar o'quvchi yoki o'quvchini ta'lim jarayonining passiv tinglovchisidan faol ishtirokchisiga aylantiradi. Bu jarayon yoshlarning mustaqil fikrlashini, ijtimoiy masalalarga ongli yondashuvini, muammolarni tahlil qilish va hal etish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Amaliy tajribalar shuni ko'rsatadiki, "Aqliy hujum", "Debat", "Loyiha metodi", "Klaster", "Muammoli o'qitish" kabi metodlardan foydalanish o'quvchilarda mavzuga nisbatan qiziqish uyg'otadi va ularda ijtimoiy faollikni oshiradi. Masalan, "Yoshlar va jamiyatda ularning o'rni" mavzusida tashkil etilgan interfaol

munozaralarda o'quvchilar nafaqat o'z fikrini ifoda etishni, balki dalil asosida bahslashishni, turli nuqtayi nazarlarni tahlil qilishni ham o'rganadilar.

Shuningdek, loyiha asosida o'qitish orqali o'quvchilar "Yoshlar ijtimoiy faolligini oshirishda ta'lim tizimining o'rni" yoki "Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish bo'yicha takliflar" kabi mavzularda amaliy loyiha ishlab chiqadilar. Bunday faoliyat ularni real hayotiy muammolarni hal etishga yo'naltiradi va amaliy tajriba to'plash imkonini beradi.

Yoshlar siyosatini o'qitish jarayonining asosiy maqsadlaridan biri – o'quvchilarda fuqarolik faolligi, ijtimoiy mas'uliyat va vatanparvarlik ruhini shakllantirishdir. Bu yo'nalishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar muhim o'rin tutadi, chunki ular yoshlarni faqat nazariy bilimlar bilan emas, balki ijtimoiy amaliyotlar orqali ham tarbiyalaydi.

Masalan, "Fuqarolik faolligi" mavzusida o'tkazilgan interaktiv mashg'ulotlarda o'quvchilar mahalliy o'zini o'zi boshqarish organlari, jamoat tashkilotlari va volontyorlik harakatlari faoliyatini o'rganib chiqadilar. Bu orqali ularda jamiyat hayotida faol ishtirok etish, o'z fikrini erkin ifoda etish, ijtimoiy muammolarga befarq bo'lmaslik kabi fazilatlar shakllanadi.

Vatanparvarlikni shakllantirishda esa "Men – yurtim kelajagiman", "Milliy g'oya va yoshlar tafakkuri" kabi mavzular doirasida o'tkazilgan muhokama, esse tanlovi va loyiha ishlari katta natija beradi. Bunday mashg'ulotlar yoshlarning milliy g'ururini, vatan ravnaqi uchun mas'uliyat hissini kuchaytiradi.

Amaliy kuzatuvlar va tajriba-sinov ishlarining natijalari shuni ko'rsatadiki, zamonaviy pedagogik yondashuvlardan foydalanish yoshlar siyosatini o'rganish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Masalan, kompetensiyaviy yondashuv asosida tashkil etilgan mashg'ulotlarda o'quvchilar nafaqat nazariy bilimlarni egallaydilar, balki ularni hayotiy vaziyatlarda qo'llashni o'rganadilar. "Yoshlar ishtirokida fuqarolik tashabbuslarini amalga oshirish" mavzusidagi mashg'ulotda o'quvchilar jamoaviy loyiha ishlab chiqish, muammoni tahlil qilish va yechim taklif etish jarayonida faol qatnashdilar.

Interfaol yondashuv asosida tashkil etilgan "Yoshlar siyosatining ustuvor yo'nalishlari" mavzusidagi darslarda esa "Aqliy hujum", "Rol o'ynash", "Bahs-munozara" metodlari yordamida o'quvchilar o'z nuqtayi nazarlarini asoslay oldilar. Natijada, ularning tahliliy fikrlash, kommunikativ kompetensiyalar va jamoada ishlash ko'nikmalari rivojlandi.

Bundan tashqari, AKT vositalari yordamida o'tkazilgan onlayn testlar, video darslar va multimedia taqdimotlar o'quvchilarning bilimni vizual va interaktiv shaklda o'zlashtirishini ta'minladi.

Tadqiqot doirasida olib borilgan pedagogik kuzatuvlar, so'rovnomalar va tajriba-sinov ishlari yoshlar siyosatini o'qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlarning samaradorligini amaliy jihatdan tasdiqladi.

So'rovnoma natijalariga ko'ra, o'quvchilarning 82 foizi interfaol metodlar orqali o'qitilgan darslarni an'anaviy darslarga nisbatan samaraliroq deb baholagan. Ularning fikricha, bunday mashg'ulotlarda mustaqil fikrlash, jamoada ishlash, ijtimoiy muammolarga yechim topish ko'nikmalari rivojlanadi.

Kuzatuv jarayonida aniqlanishicha, tajriba guruhidagi o'quvchilar nazorat guruhiga nisbatan "Yoshlar siyosati" faniga bo'lgan qiziqish, faollik va ijtimoiy mas'uliyat jihatidan yuqori natijalarni ko'rsatgan. Tajriba-sinov ishlari shuni ko'rsatdiki, innovatsion va interfaol yondashuvlar asosida tashkil etilgan darslar o'quvchilarning bilim darajasini 20-25 foizga oshirishga imkon bergan.

Shuningdek, o'quvchilar o'rtasida o'tkazilgan suhbatlar ularning milliy qadriyatlar, vatanparvarlik, huquqiy madaniyat va fuqarolik pozitsiyasiga nisbatan ijobiy o'zgarishlar ro'y berganini ko'rsatgan.

Tadqiqot jarayonida o'tkazilgan pedagogik kuzatuvlar, tajriba-sinov ishlari va so'rovnoma asosida yoshlar siyosatini o'qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlarning amaliy samaradorligi tahlil qilindi. Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, o'quv jarayonida innovatsion, interfaol va kompetensiyaviy yondashuvlardan foydalanish o'quvchilarning bilim sifati, mustaqil fikrlash darajasi va ijtimoiy faolligini sezilarli darajada oshirgan.

Tajriba-sinov darslari davomida o'quvchilarning faolligi, ishtiroki va mavzuni anglash ko'rsatkichlari muntazam ravishda kuzatilib bordi. Natijalar tahliliga ko'ra, tajriba guruhidagi o'quvchilar nazorat guruhiga nisbatan "Yoshlar siyosati" faniga nisbatan yuqori motivatsiya, ijtimoiy mas'uliyat va vatanparvarlik hislarini namoyon etgan.

So'rovnoma natijalari ham ushbu holatni tasdiqladi. Jumladan, o'quvchilar o'rtasida o'tkazilgan so'rovda 85 foiz respondentlar interfaol darslarni an'anaviy darslarga nisbatan qiziqarli va samarali deb baholagan, 78 foizi esa AKT vositalari orqali o'qitilgan mashg'ulotlar ularning mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantirganini qayd etgan. Shuningdek, tajriba jarayonida o'quvchilarning o'zlashtirish darajasi 20-25 foizga oshgani, ularning dars jarayonidagi tashabbuskorlik, tahliliy fikrlash va jamoada ishlash ko'nikmalari sezilarli darajada kuchaygani aniqlandi.

Tadqiqot natijalarining tahlili shuni ko'rsatadiki, zamonaviy pedagogik yondashuvlar yoshlar siyosatini o'qitishda nafaqat nazariy bilimlarni mustahkamlash, balki o'quvchilarning fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishda ham muhim o'rin tutadi.

Kompetensiyaviy yondashuv asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar natijasida o'quvchilar o'rganilgan bilimlarni real hayotiy vaziyatlarda qo'llay olish, ijtimoiy loyihalarda faol ishtirok etish va jamoaviy qarorlar qabul qilish malakalarini egallaganlar.

Interfaol metodlar (debat, “Aqliy hujum”, “Klaster”, “Muammoli o‘qitish” va boshqalar) esa o‘quvchilarda ijodiy tafakkur, tahliliy fikrlash va muloqot madaniyatini rivojlantirishga xizmat qilgan. Bu esa o‘z navbatida yoshlarning siyosiy savodxonligi va ijtimoiy mas’uliyatini oshirgan.

Innovatsion yondashuvlar orqali o‘tkazilgan mashg‘ulotlarda o‘quvchilarning raqamli vositalardan foydalanish, mustaqil izlanish olib borish va ma’lumotlarni tahlil qilish qobiliyatlari ortgan. Bu natijalar shuni ko‘rsatadiki, AKT bilan integratsiyalashgan pedagogik jarayon o‘qitish sifatini oshiradi, ta’limni zamonaviy talablarga moslashtiradi.

Umuman olganda, zamonaviy pedagogik yondashuvlarning qo‘llanilishi ta’lim jarayonini samarali, interaktiv va natijador shaklga keltiradi. Ular yoshlarni ijtimoiy hayotda faol pozitsiya egallashga, vatanparvarlik va fuqarolik ongini yuksaltirishga yo‘naltiradi.

Tadqiqot natijalari asosida yoshlar siyosatini o‘qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlarni amaliyotga tatbiq etish bo‘yicha bir qator ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi:

1. Ta’lim jarayonini innovatsion metodlar bilan boyitish. Oliy va o‘rta maxsus ta’lim muassasalarida “Yoshlar siyosati” fanini o‘qitishda interfaol, muammoli, loyiha asosidagi va reflektiv yondashuvlardan muntazam foydalanish zarur.

2. AKT vositalarini keng joriy etish. Dars jarayonida elektron platformalar, virtual laboratoriyalar, multimedia resurslari, onlayn testlar va raqamli forumlardan foydalanish o‘quvchilarning mustaqil o‘rganish imkoniyatlarini kengaytiradi.

3. O‘quvchilarning fuqarolik faolligini oshirish. Ta’lim bilan bir qatorda ijtimoiy loyihalar, volontyorlik dasturlari, yoshlar forumi va mahalliy tashabbuslarda ishtirok etish imkoniyatlarini yaratish zarur.

4. O‘qituvchilar malakasini oshirish. Zamonaviy yondashuvlar, raqamli texnologiyalar va pedagogik innovatsiyalarni amaliyotga tatbiq etish bo‘yicha o‘qituvchilar uchun maxsus trening va seminarlar tashkil etish lozim.

5. Monitoring tizimini joriy etish. Yoshlar siyosatini o‘qitishda qo‘llanilayotgan metodlar samaradorligini doimiy ravishda baholab borish, o‘quvchilar fikri asosida ta’lim jarayonini takomillashtirish maqsadga muvofiqdir.

Bu tavsiyalar ta’lim jarayonini zamonaviy pedagogika talablariga mos ravishda takomillashtirish, yoshlarning ijtimoiy faolligini, milliy ongini va raqamli kompetensiyalarini yanada rivojlantirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, zamonaviy pedagogik yondashuvlarni yoshlar siyosatini o‘qitish jarayoniga tatbiq etish ta’lim sifati, samaradorligi va maqsadlilikini oshiradi. Shuningdek, bu jarayon yoshlarning ijtimoiy faolligini kuchaytiradi, ularni milliy g‘oya, vatanparvarlik va fuqarolik ong ruhida tarbiyalashga keng imkon yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Азимова, Д. Ёшлар сиёсатини амалга оширишда таълим тизимининг ўрни. – Тошкент: “Yangi asr avlodi”, 2021. – 132 б.
2. Абдуллаев Ш. Педагогик инновациялар ва таълимда замонавий технологиялар. – Тошкент: Fan va texnologiya, 2020. – 184 б.
3. O‘zbekiston Respublikasi. “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi Qonun. – Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to‘plami, 2016-yil 14-sentabr, № LRU–406.
4. Rasulov N. Oliy ta’limda innovatsion pedagogika asoslari. – Toshkent: “Fan”, 2022. – 178 b.
5. Tursunov B. Yoshlar bilan ishlash psixologiyasi. – Toshkent: TDPU, 2019. – 148 b.
6. Usmonova M. Axborot-kommunikatsion texnologiyalar va ta’lim sifatini oshirish. – Toshkent: Innovatsiya nashriyoti, 2021. – 120 b.
7. Ziyamuhamedov B., Abdullaeva, Z. Ta’limda kompetensiyaviy yondashuv: nazariya va amaliyot. – Toshkent: “Fan va texnologiya”, 2022. – 212 b.
8. Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma’naviyat, 2017. – 176 b.
9. UNESCO. Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action. – Paris: UNESCO Publishing, 2016. – 86 p.
10. OECD. The Future of Education and Skills 2030. – Paris: OECD Publishing, 2019. – 95 p.
11. Qodirova M. Interfaol o‘qitish metodlari va ularning ta’lim samaradorligiga ta’siri. – Toshkent: TDPU, 2018. – 110 b.
12. Tursunova G. Yoshlar ijtimoiy faolligini rivojlantirishda ta’lim tizimining roli. – Toshkent: “Yangi asr avlodi”, 2020. – 134 b.